

Studenteninzet in de wijk

De rol van studenteninzet op de sociale cohesie in de wijken Selwerd,
Paddepoel en Tuinwijk.

Naam: Ronald Kramer

Studentnummer: 2241099

Opleiding: Sociale Geografie & Planologie

Begeleider: dr. B. van Hoven

Inhoudsopgave

Samenvatting	3.
1. Inleiding	4.
1.1. Aanleiding	4.
1.2. Probleemstelling	5.
1.3. Leeswijzer	6.
2. Theoretisch kader	7.
2.1. Sociale cohesie	7.
2.2. Generaties	8.
2.3. Intergenerationeel contact	9.
2.4. Structurele gelegenheidstheorie	10.
2.5. Conceptueel model	10.
3. Methodologie	11.
3.1. Achtergrond: 'Studenteninzet in de wijk' in de wijken Paddepoel, Selwerd en Tuinwijk	11.
3.2. Methode	13.
3.3. Respondenten	13.
3.4. Ethiek	14.
3.5. Reflectie	15.
4. Resultaten	16.
4.1. Voorwaarden	16.
4.1.1. Contact	16.
4.1.2. Continuïteit	17.
4.1.3. Wonen in de wijk	19.
4.2. Sociaal netwerk	19.
4.3. Beeldvorming	21.
5. Conclusies en aanbevelingen	23.
5.1. Conclusies	23.
5.2. Aanbevelingen	24.
6. Literatuurlijst	25.
7. Bijlagen	27.
7.1. Interviewguide	27.

Samenvatting

Sinds 2008 zijn binnen de gemeente Groningen studentenvrijwilligers actief in verschillende wijken, dit onder de naam 'studenteninzet in de wijk'. Het beoogde doel van het project 'studenteninzet in de wijk' vormt het versterken van de sociale cohesie in de wijk door studenten activiteiten te laten ondersteunen. Als bijkomende effecten beoogt de gemeente een sociaal netwerk tussen kinderen, studenten en ouders en een betere beeldvorming van studenten (Gemeente Groningen, 2011). Onder andere in de Groningse wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk is het project 'studenteninzet in de wijk' geïntroduceerd.

In dit onderzoek staat het project 'studenteninzet in de wijk' centraal, waarbij onderzocht wordt wat de effecten zijn op de sociale cohesie in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk door de inzet van studenten. Er wordt ingezoomd welke voorwaarden van belang zijn om het doel, het versterken van de sociale cohesie, te bereiken. Verder wordt gekeken naar de beoogde bijkomende effecten van de gemeente, het ontstaan van een sociaal netwerk tussen kinderen, studenten en ouders en een betere beeldvorming van studenten. Door middel van een kwalitatief onderzoek is getracht te achterhalen welke voorwaarden belangrijk zijn om de sociale cohesie, door middel van studenteninzet, te bevorderen, in welke mate het sociale netwerk wordt gecreëerd en in welke mate de beeldvorming van studenten wordt verbeterd. Belangrijke voorwaarden die op grond van dit onderzoek naar voren komen betreffen: frequentie in het contact, continuïteit en het belang van wonen in de wijk. Voorts is gekeken naar de mate waarin een sociaal netwerk gecreëerd. Uit het onderzoek komt naar voren dat een sociaal netwerk tot stand komt mits de verschillende generaties, kinderen, studenten en ouders, regelmatig met elkaar in contact treden. Tenslotte is gekeken welk effect de studenteninzet heeft op de beeldvorming die overige bewoners hebben van studenten. Naar voren is gekomen dat de beeldvorming van studenten niet in positieve zin wordt verbeterd, er is over het algemeen namelijk niet bekend dat de vrijwilligers studenten zijn, waarschijnlijker is dat de beeldvorming van de leeftijdsgeneratie van studenten in positieve zin wordt verbeterd.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Sinds de jaren negentig staat sociale cohesie hoog op de politieke agenda in Nederland (Schnabel, 2008). Sociale cohesie wordt gezien als de mate van verbondenheid en solidariteit binnen groepen en gemeenschappen (Berkman & Glass, 2000). Door diverse ontwikkelingen staat deze sociale cohesie onder druk. Het ontbreken van sociale cohesie draagt ertoe bij dat normen en gedragsregels van de samenleving onduidelijker worden. De huidige samenleving waarin jongeren opgroeien is anders dan vroeger. De meervoudigheid van de samenleving is bijvoorbeeld toegenomen als gevolg van individualisering en de grote sociale en culturele verscheidenheid (Schnabel, 2008). Daarnaast is de groepsverbondenheid veranderd doordat traditionele, verzuilde instanties als de buurt, kerk, speeltuin en de (lokale) sportvereniging steeds minder belangrijk worden en soms helemaal verdwijnen. Dit leidt tot minder sociale controle, een onstabielere leefomgeving en een toenemende anonimiteit (Hieralal, 2005). Sociale cohesie is terug te zien op verschillende niveaus: micro niveau (families/vriendengroep), meso niveau (buurten/verenigingen) en macro niveau (landelijke gemeenschappen) (Schnabel, 2008).

Volgens Dieleman et al. (1999) manifesteert het vraagstuk van afnemende sociale cohesie zich vooral in de oudere wijken van steden. De sociale cohesie loopt hier vooral terug vanwege het hoge tempo van in- en uitstroom. Van oorsprong is de stad een bron van vernieuwing en verrijking. De instromers (nieuwkomers) zijn meestal jong en arm en zij verlaten veelal de stad weer wanneer een studie is afgerond. Dit is een cyclus die altijd zal blijven bestaan. Gevolg is dat de oudere generatie achterblijft en sociale verarming op de loer ligt. Daarnaast vestigen in deze wijken nieuwkomers die kansarm en laaggeschoold zijn. Ze beheersen de Nederlandse taal veelal gebrekkig en hebben een andere culturele achtergrond. Veel jongeren leven geïsoleerd, leven in een klein cirkeltje van leeftijdsgenoten. Vanwege deze situatie ontstaan weinig prikkels om zich te verdiepen in een wereld die niet tot hun eigen leefwereld behoort, inclusief het verdiepen in andere generaties. Door het weinige contact met volwassenen worden geen of weinig omgangsvormen ontwikkeld waardoor gemakkelijk spanningen kunnen ontstaan (Dieleman et al., 1999) Dit onderzoek speelt zich dus af op wijkniveau en vindt volgens de criteria van Schnabel (2008) plaats op meso niveau. Een definitie die past bij sociale cohesie op wijkniveau (meso-niveau) is als volgt: de mate waarin bewoners in een buurt zijn geïntegreerd, daarin participeren en zich identificeren met de buurt (Vreke et al, 2010; Grunder, 2013; Van Ginkel & Deben, 2002).

Bovenstaande geldt ook voor de wijken Paddepoel, Selwerd en Tuinwijk. Ook de gemeente Groningen heeft het bevorderen van sociale cohesie hoog op de politieke agenda staan. Stimulerende initiatieven krijgen vooral buurtgericht gestalte. Een manier waarop de gemeente de sociale cohesie in de wijken Paddepoel, Selwerd en Tuinwijk wil bevorderen is door middel van het project 'studenteninzet in de wijk'. Sinds 2008 worden vanuit de gemeente Groningen studentenvrijwilligers ingezet om professionals te ondersteunen bij het organiseren van activiteiten voor kinderen en jongeren (Gemeente Groningen, 2012). Het gaat hier om studenten uit de wijk die in ruil voor hun vrijwilligerswerk een gratis woning in de wijk krijgen toegewezen. Activiteiten worden georganiseerd om kinderen in hun vrije tijd talenten te laten ontplooiën, een gezonde levensstijl te laten ontwikkelen en om basisvaardigheden te leren. Het algemene doel van het studenteninzetproject is het bevorderen van de sociale cohesie. Het ontstaan van een sociaal netwerk tussen kinderen, studenten en ouders is een effect dat door de gemeente wordt verwacht. Studenten raken betrokken bij de wijk en bouwen een band op met zowel kinderen als met hun ouders. Verder zal een positieve beeldvorming van studenten in het algemeen een effect zijn van het studenteninzetproject (Gemeente Groningen, 2012).

Bij bovenstaand project is sprake van intergenerationale benadering. Een benadering die overeen komt met de publicatie van Penninx (2003) "stad van alle leeftijden". Hierin schrijft hij dat het leggen van verbindingen een belangrijk element vormt bij het stimuleren van sociale cohesie. Betrokkenheid en het onderhouden van contacten vormen belangrijk pijlers voor sociale cohesie op buurtniveau. Hij beschrijft in zijn publicatie voorts dat via een intergenerationale aanpak de sociale cohesie gestalte kan krijgen. In dit verband worden bij het intergenerationale werken drie ambitie niveaus onderscheiden:

- A. Elkaar ontmoeten;
- B. Elkaar beter leren kennen;
- C. Elkaar wederkerig beïnvloeden.

Hopkins & Pain (2007) spreken over intergenerationale contact als de mate van relatie en interactie tussen verschillende generaties. Vanderbeck (2007) legt uit dat generaties een onderdeel zijn van de sociale structuur, deze sociale structuur wordt gezien als een systeem van relaties tussen sociale posities. Generaties kunnen als volgt worden onderscheiden: een groep mensen die eenzelfde betekenis geven aan bepaalde historische gebeurtenissen en onderdeel zijn van de sociale structuur (Vanderbeck, 2007; Strauss & Howe, 1991; Keeling, 2003). Binnen dit onderzoek zijn de volgende generaties te onderscheiden: kinderen (generatie 'Z'), studenten (generatie 'Y') en ouders (generatie 'X'), drie verschillende generaties die binnen het project 'studenteninzet in de wijk' met elkaar in contact worden gebracht. Mogelijk dat de sociale cohesie in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk wordt gestimuleerd als er verbindingen ontstaan tussen deze drie generaties.

De aanleiding voor het onderzoek is het inzichtelijk maken op welke wijze met name intergenerationale wijkaanpak, door middel van studenteninzet, invloed heeft gehad op de sociale cohesie in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk.

1.2. Probleemstelling

Er is weinig kennis beschikbaar over wat de invloed van vrijwilligersorganisaties op wijkniveau is op de sociale cohesie in de wijk. De huidige intergenerationale aanpak, in de vorm van het studenteninzetproject binnen de gemeente Groningen, eindigt in december 2015. Met ingang van januari 2016 krijgt de aanpak een vervolg in de vorm van het project "Wijk Inzet Jongeren en Studenten (WIJS)", welke vanaf september 2015 in het onderzoeksgebied wordt uitgerold. De inzet van studenten wordt gecontinueerd, maar krijgt een andere vorm en wordt verbreed naar andere doelgroepen. Resultaten van dit onderzoek kunnen wellicht een bijdrage leveren aan het vormgeven van de nieuwe werkwijzen.

De gemeente Groningen noemt het bevorderen van de sociale cohesie als algemeen doel van het studenteninzetproject. Het ontstaan van een sociaal netwerk en een positieve beeldvorming van studenten in het algemeen worden als effecten genoemd. Het doel van dit onderzoek is om met een praktijkcase te achterhalen op welke wijze de sociale cohesie in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk, door middel van studenteninzet, wordt verbeterd. Gekeken wordt aan welke voorwaarden een intergenerationale aanpak moet voldoen om de sociale cohesie te bevorderen. Verder wordt gekeken in hoeverre de studenteninzet bijdraagt aan de, door de gemeente, verwachte effecten van het bevorderen van sociale cohesie, het ontstaan van een sociaal netwerk tussen kinderen, studenten en ouders en een verbeterde beeldvorming van studenten door de ouders ('Stadlers'). De onderscheiden generaties waar de nadruk op wordt gelegd in dit onderzoek zijn kinderen, studenten en ouders.

De hoofdvraag die hieruit voortvloeit luidt:

“Op welke wijze heeft intergenerationele wijkaanpak, door middel van studenteninzet, invloed op het verbeteren van de sociale cohesie in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk?”

De deelvragen die hierbij worden gesteld luiden:

- Aan welke voorwaarden moet de inzet van studenten voldoen om sociale cohesie te bevorderen?
- In hoeverre draagt de inzet van studenten bij aan het ontstaan van een sociaal netwerk?
- In hoeverre draagt de inzet van studenten bij aan een betere beeldvorming tussen studenten en overige wijkbewoners?

Bovenstaande deelvragen worden beantwoord door middel van de analyse van primaire data. Uiteindelijk zal dit leiden tot het beantwoorden van de hoofdvraag.

1.3 Leeswijzer

Het onderzoek valt uiteen in twee hoofdonderdelen. In hoofdstuk 2 is een theoretisch kader opgesteld om onder andere meer inzicht te verkrijgen in de verschillende begrippen. Hierin wordt vooral ingezoomd op de begrippen "Sociale Cohesie " en "Intergenerationeel contact". De theorievorming heeft gediend als uitgangspunt voor het verdere onderzoek. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de context van het onderzoek. In dit hoofdstuk wordt een wijkbeschrijving gegeven en wordt de methodische aanpak weergegeven. Dit hoofdstuk eindigt met een toelichting op de wijze van dataverzameling.

Resultaatbeschrijving van het "fieldwork" (interviews) is weergegeven in hoofdstuk 4. Dit geeft een weerslag van het kwalitatief onderzoek. Hierop aansluitend vindt de data analyse plaats. Op basis van de resultaten zijn in hoofdstuk 5 conclusies getrokken en worden aanbevelingen gedaan.

2. Theoretisch kader

Sociale cohesie, generaties en intergenerationeel contact staan centraal in dit onderzoek. Deze onderdelen worden in onderstaand theoretisch kader besproken. Allereerst wordt sociale cohesie besproken, vervolgens wordt generaties behandeld. Aansluitend komt in 2.3. intergenerationeel contact aan bod. Verder wordt in 2.4. de belangrijkste theorie, de Structurele Gelegenheidstheorie, behandeld. Ten slotte zal een conceptueel model worden weergegeven.

2.1. Sociale cohesie

Sociale cohesie is een ruim begrip en kent vele definities. Het Sociaal en Cultureel Planbureau omschrijft sociale cohesie als volgt: 'de mate waarin mensen in gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijke leven, als burger in de maatschappij en als lid van de samenhang' (Schnabel et al., 2008). De definitie van Berkman & Glass (2000) komt overeen, zij definiëren sociale cohesie als de mate van verbondenheid en solidariteit binnen groepen en gemeenschappen. Volgens Schnabel (2008) kan bij sociale cohesie gesproken worden van een driedelige opbouw: micro niveau (families/vriendengroep), meso niveau (wijken/verenigingen) en macro niveau (landelijke gemeenschappen) (Schnabel, 2008; Nationaal Kompas, 2014).

Sociale cohesie op wijkniveau valt onder het meso-niveau (Schnabel, 2008; Nationaal Kompas, 2014). Volgens De Hart et al. (2002) is het begrip sociale cohesie een meerduidelijk begrip en omvat het meerdere dimensies. Een definitie die De Hart et al. (2002) hanteren, en die bruikbaar is voor onderzoek naar cohesie op wijkniveau, is: *'de mate waarin bewoners gemeenschappelijke waarden delen, er sprake is van een zekere sociale controle, van de aanwezigheid en interdependentie van sociale formele en informele netwerken, van vertrouwen in andere bewoners en de bereidheid samen met hen te zoeken naar oplossingen voor collectieve problemen'*. Een definitie die hierbij aansluit is als volgt: *'de mate waarin bewoners in een buurt zijn geïntegreerd, daarin participeren en zich identificeren'* (Vreke et al., 2010; Grunder, 2013; Van Ginkel & Deben, 2002). De Hart (2002) noemt de participatie in het verenigingsleven, de kerk en vrijwilligerswerk om de mate van sociale cohesie te meten. Bij een sterke sociale cohesie is de participatie hoog en dus de samenhang/betrokkenheid in de buurt groot. Dat buurten baat hebben bij een sterke sociale cohesie wordt genoemd in het onderzoek van Bosman (2008). Hij zegt in zijn onderzoek dat een sterke sociale cohesie een positief effect kan hebben op de leefbaarheid in de buurt. Vaak is in een buurt met een sterke sociale cohesie de sociale controle erg hoog, men let op elkaar en corrigeert elkaar waar nodig. Als dit niet het geval is zullen er conflicten ontstaan en zal de buurt sociaal en fysiek verloederen. Deze sociale controle kan verder de veiligheid van de buurt versterken en mensen krijgen eerder het gevoel zich 'thuis' te voelen in de wijk. Wanneer bewoners verder worden betrokken en daardoor participeren en meer in contact met elkaar komen, zullen zich meer ontplooiingskansen voor bewoners voordoen. Sociale interactie kan er verder voor zorgen dat meer buurtinitiatieven worden ondernomen en dat de identiteit van een buurt vergroot wordt door gelijkgerichte opvattingen (Bosman, 2008). Het blijkt dus dat het zinvol voor een stad kan zijn om in sociale cohesie te investeren.

Uit bovenstaande valt te concluderen dat betrokkenheid van mensen bij hun buurt essentieel is om sociale cohesie te bewerkstelligen.

Op meerdere niveaus speelt deze buurtbetrokkenheid zich af (Van Ginkel & Deben, 2002). Van Ginkel & Deben (2002) spreken over de niveaus pragmatische/rationele binding, groepsspecifieke binding, statusspecifieke/esthetische binding en habituele binding. Pragmatische of rationele binding richt zich op de voorzieningen en woningvoorraad in de buurt. Groepsspecifieke binding is het hebben van contacten in de buurt, contacten in de vorm van familie, vrienden en kennissen. Statusspecifieke of esthetische binding gaat over het aanzien en de waardering van de woonomgeving. Ten slotte gaat habituele binding over de gewenning aan de woonomgeving. Ook De Hart et al. (2002) noemen verschillende factoren die belangrijk zijn voor de sociale cohesie op buurtniveau. Zij zien de sociale kwaliteit van relaties met buurtgenoten, thuis voelen in de buurt, de hechting aan de buurt of

woonomgeving en de medeverantwoordelijkheid voor de leefbaarheid in de buurt als belangrijke factoren. Het blijkt dus dat kwaliteit van sociale relaties een belangrijke factor is, het in contact brengen van mensen is essentieel om sociale cohesie te bevorderen (De Hart et al., 2002; Van Ginkel & Deben, 2002). Volgens De Hart et al. (2002) zijn sociale contacten een onderdeel van sociale cohesie. Wanneer sociale contacten groeien, groeit ook de verbondenheid tussen mensen. Verboom (2007) stelt dat sociale contacten zich volgens een bepaald patroon ontwikkelen, het patroon dat hij noemt is als volgt: ontmoeting – begroeting – praatje – vriendschap. Het contact begint door communicatie tussen twee individuen en kan uiteindelijk uitgroeien tot vriendschap (Verboom, 2007).

Dat contact aan de basis staat van sociale cohesie blijkt wel uit de contacttheorie van Allport (1954) en anderen (Pettigrew & Tropp, 2006; Hilbrants, 2013). Doordat mensen elkaar ontmoeten en met elkaar in gesprek gaan kan er onderling begrip ontstaan, een positieve relatie kan dan een uitkomst zijn. Binnen een wijk spelen verschillende actoren een rol bij het ontstaan van contact. Te denken valt aan locatiegebonden factoren zoals ontmoetingen op een brede school en het openbaar groen (Dijkhuizen, 2012; Verboom, 2007). Verder zullen sociale aangelegenheden zoals buurtactiviteiten ook contact bevorderen. Omdat er tegenwoordig sprake lijkt te zijn van intergenerationale contactarmoede (Walker, 1996; Penninx, 2003) is het interessant om te kijken wat de invloed op sociale cohesie is wanneer verschillende generaties tijdens activiteiten bij elkaar komen en met elkaar in contact treden.

2.2. Generaties

Op wijkniveau zijn meerdere generaties woonachtig. Om de sociale cohesie te bevorderen is een verbinding tussen mensen wenselijk. In de praktijk blijkt generatie een moeilijk te definiëren begrip. Vanderbeck (2007) legt uit dat generaties een onderdeel zijn van de sociale structuur. Deze sociale structuur wordt gezien als een systeem van relaties tussen sociale posities. Generaties kunnen als volgt worden onderscheiden: een groep mensen die eenzelfde betekenis geven aan bepaalde historische gebeurtenissen en onderdeel zijn van de sociale structuur. Verder wordt binnen deze definitie een leeftijdsdimensie meegenomen. Geconcludeerd kan worden dat verschillende generaties niet alleen qua leeftijd verschillen, maar ook in een andere levensfase zitten (Vanderbeck, 2007; Bytheway, 2005; Edmunds & Turner, 2002). De verschillende levensfasen waarin generaties zich kunnen bevinden worden goed uitgelegd in het onderzoek van Strauss and Howe (1991). Strauss and Howe (1991) zien, net als Vanderbeck (2007), dat generaties kunnen worden onderscheiden als verschillende groepen, verschillende betekenissen geven aan bepaalde historische gebeurtenissen. Zij zien gebeurtenissen die plaatsvinden in het leven van een bepaalde groep als de basis voor een bepaalde generatie. Op deze manier onderscheiden zij verschillende generaties sinds 1901. Voor dit onderzoek relevante generaties, die door Keeling (2003) op basis van de definitie van Strauss and Howe worden onderscheiden zijn: de 'X' generatie (1961-1981) en de 'Y' generatie (1982-2003). De generatie na 2003 staat wel bekend als de 'Z' generatie. Generatie 'X' wordt beschreven als een verloren generatie, een generatie die te maken heeft gehad met economische stagnatie (2^e oliecrisis) en werkloosheid en wordt omschreven met negatieve termen: ongrijpbaar, lui en laag geschoold, zelf zien zij zich als een generatie die de kwaliteit van het leven voorop stelt (Keeling, 2003). Generatie 'Y' is in een tijd met relatieve voorspoed opgegroeid en staat daardoor met veel zelfvertrouwen en positiviteit in het leven, zij zijn vaak hoog-opgeleid, willen de wereld verbeteren en hebben toegang tot veel informatie, doordat zij in een informatie maatschappij zijn opgegroeid. Generatie 'Z' wordt beschreven als een onstuitbare, digitale generatie met een grote prestatiedrang (Tilburg University, 2015).

Op basis van bovenstaande kunnen de generaties kinderen, studenten en ouders in de casestudy binnen verschillende generaties worden geplaatst. De kind generatie valt binnen de 'Z' generatie, de ouders binnen de 'X' generatie. De studenten bevinden zich in de 'Y' generatie en bevinden zich daarmee tussen de twee generaties in. Uit onderzoek blijkt dat 79% van de mensen van generatie 'X' hun ouders als voorbeeld zien en de waarden en normen die zij van hun ouders hebben meegekregen als belangrijk beschouwen (Keeling, 2003). In dat opzicht kan de student als tussengeneratie een interessante rol spelen, uit onderzoek blijkt namelijk dat contact tussen kinderen en andere generaties er voor kan zorgen dat cultuur, normen en waarden op de kinderen worden overgedragen (Vanderbeck, 2007 en Lin, 1999). Rishal et al. (2005) stelt in zijn onderzoek dat jeugdwerkers in veel gevallen een belangrijker rol kan spelen in de ontwikkeling van een kind dan bijvoorbeeld de grootouders van het kind.

2.3. Intergenerationeel contact

Contact is essentieel om mensen met elkaar te verbinden, daarmee de buurtbetrokkenheid te vergroten en dus de sociale cohesie te bevorderen. Als contact tussen meerdere generaties plaatsvindt, wordt dit intergenerationeel contact genoemd. Hopkins & Pain (2007) spreken over intergenerationaliteit als de mate van relatie en interactie tussen generaties. Bij intergenerationaliteit vindt er dus contact plaats tussen mensen uit verschillende sociale posities, die in een verschillende levensfase zitten en die verschillen in leeftijd.

Dat intergenerationeel contact in de huidige samenleving niet als vanzelfsprekend wordt beschouwd, blijkt uit onderzoek van Walker (1996). Hij stelt dat er sprake is van intergenerationele contactarmoede. Het weinige contact tussen generaties kan worden herleid tot het Principe van Homophily (McPherson et al., 2001). Dit principe maakt duidelijk dat individuele mensen sneller contact aan gaan met individuen die min of meer dezelfde persoonskenmerken hebben. Persoonskenmerken die worden genoemd zijn bijvoorbeeld geslacht, leeftijd, etniciteit en opleidingsniveau. Het weinige contact tussen generaties blijkt wel doordat in steeds meer buurten en wijken het samenleven van jongere en oudere generaties onder druk staat (Penninx, 2003). Oudere generaties klagen over gebrek aan respect en jongere generaties hebben het gevoel dat zij nergens welkom zijn, voelen zich niet serieus genomen en voelen zich beperkt in hun leefruimte (Penninx, 2003). Volgens Komter et al. (2000) speelt het beperkte vermogen van mensen om zich in te leven in de medemens een belangrijke rol. Naast het feit dat de mens een beperkt inlevingsvermogen heeft, speelt ook het samenwonen van mensen met verschillende achtergronden een rol. Vanderbeck (2007) concludeert dat bij mensen met verschillende achtergronden vooroordelen en spanningen kunnen ontstaan. Bovenstaande kan leiden tot een versterkte negatieve beeldvorming en kan uiteindelijk leiden tot stereotypering. Doordat generaties langs elkaar heen leven is de kans groot dat verschillende groepen een 'stempel' krijgen. Dit wordt verklaard in de Labelingstheorie van Link (2001). Link stelt dat er generalisatie over een groep mensen plaatsvindt, terwijl er slechts een aantal individuen voor verantwoordelijk zijn. Bijvoorbeeld, overlast die door een aantal studenten wordt gecreëerd wordt gegeneraliseerd, uiteindelijk krijgt de gehele groep studenten een negatief 'etiket' opgeplakt.

Penninx (2003) schrijft in zijn publicatie 'Stad van alle leeftijden' dat het leggen van verbindingen een belangrijk element vormt bij het stimuleren van sociale cohesie. In de betreffende publicatie wordt beschreven dat via een intergenerationele aanpak de sociale cohesie kan worden bevorderd en hij noemt drie niveaus om dit te bewerkstelligen: volgens Penninx (2003) is het belangrijk dat mensen elkaar ontmoeten; elkaar daardoor beter leren kennen en elkaar uiteindelijk wederkerig zullen beïnvloeden. Naast het feit dat intergenerationeel contact zorgt voor contact tussen mensen zorgt het er ook voor dat er contact ontstaat tussen mensen van verschillende generaties. Penninx (1999) beschrijft intergenerationele aanpak op buurtniveau als volgt: 'intergenerationele buurtontwikkeling is het proces waarbij op doelgerichte, planmatige en samenhangende wijze ontwikkelingskansen van kinderen, tieners, jongeren en ouderen worden vergroot en de sociale

infrastructuur van een gebied (buurt, wijk, dorp) wordt versterkt. Dit gebeurt door middel van het stimuleren en faciliteren van interacties, waarin mensen van verschillende generaties kapitaal uitwisselen op basis van wederkerigheid en een concreet maatschappelijk belang of doel.'

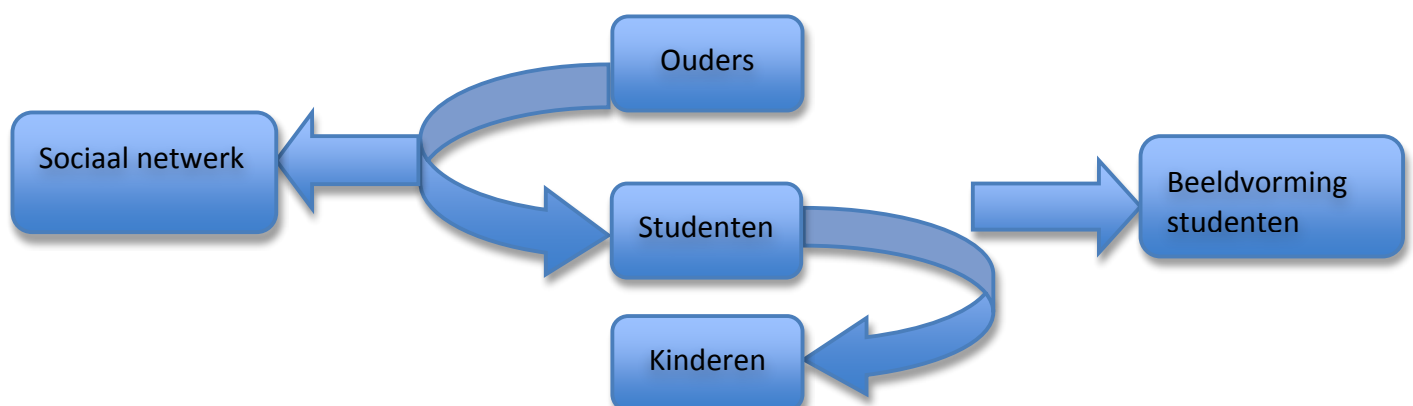
2.4. Structurele gelegenheidstheorie

Bovenstaande is te herleiden tot de contacttheorie (Pettigrew & Tropp, 2006). Volgens deze theorie zal het contact dat plaatsvindt tussen twee individuen uit verschillende groepen zorgen voor meer begrip tussen de verschillende groepen, dit komt doordat mensen door communicatie kennis met elkaar maken, hetgeen een pre is om samenhang te creëren. Voor de sociale cohesie blijkt echter dat het wenselijk is dat contact tussen verschillende mensen/groepen regelmatig voorkomt, op deze manier zal het ook op langere termijn zijn uitwerking hebben. Dit structurele contact is te herleiden tot de Structurele Gelegenheidstheorie. Volgens de Structurele Gelegenheidstheorie accepteren individuen/groepen elkaar pas als deze verschillende individuen/groepen regelmatig met elkaar in contact treden, als dit het geval is zal dit zorgen voor een positieve relatie (Feld, 1981). Feld stelt in zijn Structurele Gelegenheidstheorie dat elk mens tot verschillende groepen behoort. Als twee mensen, die beide tot verschillende groepen behoren, elkaar binnen een overeenkomstige groep regelmatig ontmoeten, ontdekken zij uiteindelijk dat zij tot dezelfde groep behoren en kan er op termijn een positieve relatie ontstaan. Als steeds meer mensen, die allemaal bij verschillende groepen behoren, elkaar binnen een overeenkomstige groep ontmoeten, kan dit zorgen dat voor acceptatie op grotere schaal (Feld, 1981). In de context van intergenerationele contacten in de wijk betekent dit dat als verschillende generaties (groepen) elkaar ontmoeten, dit kan zorgen voor een verbeterde samenhang.

2.5. Conceptueel model

Op basis van het bovenstaande kan een conceptueel model worden geproduceerd. Door de intergenerationele aanpak van de studenteninzet komen drie generaties met elkaar in contact: kinderen, studenten en ouders. Studenten vormen een tussengeneratie tussen de kinderen en hun ouders en kunnen hierdoor een brug slaan tussen de kinderen en de ouders. Op deze manier vindt er wisselwerking plaats tussen verschillende generaties. Uit de Structurele Gelegenheidstheorie blijkt echter dat het noodzakelijk is dat contact regelmatig plaatsvindt wil het bevorderlijk zijn voor de sociale cohesie. Een sociaal netwerk zal ontstaan als regelmatig contact plaatsvindt, bovendien is het bevorderlijk voor de beeldvorming van studenten. Doordat de drie generaties regelmatig in contact treden zal dit positief uitwerken op de sociale cohesie van de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk.

Figuur 1. Conceptueel model.

3. Methodologie

3.1. Achtergrond: 'Studenteninzet in de wijk' in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk

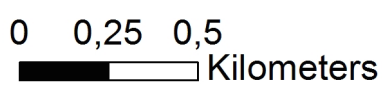
Sinds 2008 worden vanuit de gemeente Groningen binnen het project 'studentenvrijwilligers in de wijk' studentenvrijwilligers ingezet om professionals te ondersteunen bij het organiseren van activiteiten voor kinderen en jongeren. Begonnen in Vogelaarwijk De Hoogte is daarna besloten om het studenteninzetproject ook te introduceren in de Vogelaarwijk Indische Buurt/Korrewegwijk. In 2011 is het project vervolgens van start gegaan in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk, drie wijken met in totaal ongeveer 17.000 inwoners. Het gaat hier om ongeveer 10 studenten die in de wijk komen wonen en die in ruil voor hun vrijwilligerswerk een gratis woning in de wijk krijgen toegewezen. Hierbij is het de bedoeling dat studenten 10 uur in de week op diverse locaties in de drie wijken vrijwilligerswerk doen. Dit vrijwilligerswerk is gericht op kinderen en jongeren. De studenten dragen bij aan het uitvoeren van kinderactiviteiten en het jeugd- en jongerenwerk. Het specifieke doel volgens de gemeente is: 'Het bevorderen van (talent)ontwikkeling, participatie (actief deelnemen aan de samenleving), burgerschap en een gezonde leefstijl van jeugdigen in de leeftijd van 4-19 jaar door bij te dragen aan een gezonde, veilige, ontwikkelingsstimulerende en betrokken leefomgeving waar jeugdigen gezond en veilig opgroeien en aan het versterken van de positieve kracht in de wijk'. Activiteiten die worden georganiseerd zijn bijvoorbeeld sport- en spelactiviteiten, knutselclubs, kookclubs en activiteiten bij de speeltuinvereniging. Studenten worden gekozen op basis van een relevante HBO opleiding en worden aangestuurd door stichting MJD, Kinderopvang Stad Groningen en de Speeltuinverenigingen in de wijk. De woningen worden geleverd door woningcorporaties uit Groningen, in het geval van Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk gaat het hier om de corporaties Lefier en Nijestee.

Het algemene doel van studenteninzet wordt door de gemeente als volgt omschreven: 'het versterken van de sociale samenhang in de wijk'. Het project is dus gericht op het bevorderen van de sociale cohesie. Verwachte effecten hiervan zijn: positieve beeldvorming tussen studenten en wijkbewoners, voorbeeldfunctie van studenten (niet werkloos en beter toegerust in het leven), positief effect aan gedragsverandering van kinderen en betere prestaties op school. Verdere wijk-effecten die worden genoemd zijn: positief effect op de woonomgeving (schone buitenruimte en minder overlast) en op de wooncultuur (imago, ontmoetingen, omgangsvormen). Verwachte effecten op individuele mensen zijn: effect op individuele levens (sociale vaardigheden, onderwijs, zelfredzaamheid), sociaal leven (verminderde eenzaamheid door verkrijgen van meer contacten) en woonleven (het thuis voelen in de wijk, binding en woongenot). De gemeente Groningen gaat uit van het ontstaan van een sociaal netwerk tussen kinderen, ouders en studenten in de wijken, doordat er vaste gezichten in de wijk komen, studenten vormen hierdoor een constante factor.

Door het ontstaan van een sociaal netwerk neemt meer jeugd aan activiteiten deel. Studenten raken betrokken bij de wijk en bouwen een band op met zowel kinderen als met hun ouders. Het elkaar ontmoeten, elkaar beter leren kennen en een band opbouwen vormen belangrijke uitgangspunten.

In dit onderzoek wordt gekeken naar het studenteninzet project in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk. Drie wijken in Groningen die gezien worden als wijken waar diverse problemen zich afspelen. In de betreffende wijken zijn ongeveer 17.000 mensen woonachtig, waarvan 5.000 van allochtone afkomst. Een centrale rol is weggelegd voor de Vensterschool Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk, een locatie waar veel bewoners komen. Er worden activiteiten georganiseerd bij de sport- en spelcontainers in Selwerd en Paddepoel. Op de kaart hieronder een weergave van het onderzoeksgebied Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk. Relevante informatie als de locaties waar de activiteiten plaatsvinden en de woonlocatie van de studenten worden in de kaart weergegeven.

Onderzoeksgebied: Selwerd, Paddepoel & Tuinwijk

Legenda

- Locatie activiteiten
- Woonlocatie studentenvrijwilligers
- Drukke wegen
- Buurten Groningen

3.2. Methode

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van zowel primaire als secundaire dataverzameling. De secundaire dataverzameling is gedaan door middel van literatuurstudie door het gebruik van boeken, artikelen, rapporten en websites. Daarnaast heeft primaire dataverzameling plaatsgevonden aan de hand van een kwalitatieve methode, in dit geval semigestructureerde interviews. Volgens Clifford et al. (2010) is interviewen een goede onderzoeksmethode wanneer het gaat om het onderzoeken van gedrag, meningen en verkrijgen van ervaringen (Clifford et al., 2010). Omdat dit binnen dit onderzoek centraal staat, is gekozen voor interviewen als onderzoeksmethoden. Door toepassing van deze methode is er ruimte voor geïnterviewden om af te wijken van standaardvragen, waardoor er ruimte is voor onderwerpen waaraan de interviewer vooraf niet heeft gedacht (Silverman, 1993). Het nadeel van enquêteren is dat bij enquêteren de vragen en antwoordmogelijkheden min of meer vast staan. Door middel van 13 semigestructureerde interviews is data verzameld over het intergenerationele contact dat mogelijk ontstaat door studenteninzet en het effect daarvan op de sociale cohesie in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk. De interviewgide is terug te vinden als bijlage.

Bij het doen van de interviews zijn allereerst een paar inleidende vragen gesteld, deze vragen waren bedoeld om de geïnterviewden op hun gemak te stellen. Hierdoor werd de kans groter dat meer persoonlijke informatie zou worden verteld en dat er wat achtergrondinformatie werd verkregen. Na een aantal inleidende vragen zijn er vragen gesteld om de deelvragen en hoofdvraag te kunnen beantwoorden. Er is bijvoorbeeld gevraagd naar de activiteiten, de frequentie van het contact, het wonen in de wijk, het sociale netwerk en de beeldvorming van studenten.

3.3. Respondenten

Binnen het proces van de primaire dataverzameling hebben in totaal 13 interviews plaatsgevonden met betrokkenen van het studenteninzet project. Deze interviews vallen in drie categorieën uiteen: interviews met betrokken instanties, interviews met studenten en interviews met bewoners. De respondenten zijn op verschillende wijze benaderd. De betrokken instanties zijn rechtstreek via de mail of telefoon benaderd, een aantal studenten zijn via de mail benaderd en een aantal studenten via het zogenaamde sneeuwbaaleffect. De bewoners zijn indirect benaderd via de coördinator van het studenteninzetproject in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk.

Er hebben in totaal 6 interviews met personen van betrokken instanties plaatsgevonden, 2 personen vervulden hierbij een dubbelrol, aangezien zij ook als studentenvrijwilliger actief waren geweest. In onderstaande tabel een overzicht van de personen van de betrokken instanties.

tabel 1. Interviews betrokken instanties.

Naam	Instantie	Functie
Rense	Gemeente Groningen	Projectcoördinator WIJS / voormalig studentenvrijwilliger
Henk	Stichting Werkpro	Begeleider sport- en spelcontainer Groningen/ voormalig studentenvrijwilliger
Lars	Stichting Kinderopvang Stad Groningen	Coördinator studentenvrijwilligers
Robert	Woningcorporatie Lefier	Wijkcoördinator
Aan	Woningcorporatie Nijestee	Wijkcoördinator
Jeroen	Gemeente Groningen	Stadsdeelcoördinator Groningen

In totaal zijn er 8 personen geïnterviewd die als vrijwilliger aan het project 'studenteninzet in de wijk' hebben deelgenomen. Het betreffen 3 studenten die op dit moment nog als vrijwilliger actief zijn, 3 studenten die recent zijn gestopt en 2 personen die een aantal jaren geleden zijn gestopt. De laatste twee personen vervullen een dubbelrol, aangezien ze ook als persoon van een

betrokken instantie zijn geïnterviewd. In onderstaande tabel een overzicht van de (voormalige) studentenvrijwilligers.

tabel 2. Interviews studentenvrijwilligers

Naam	Leeftijd	Functie	Aantal jaren actief (geweest)
Rense	-	Studentenvrijwilliger/projectcoördinator gemeente Groningen	1
Henk	26	Studentenvrijwilliger/begeleider sport-en spelcontainer Groningen	1
Reina	25	Studentenvrijwilliger	3
Ilse	23	Studentenvrijwilliger	2,5
Lammert-Jan	26	Studentenvrijwilliger	0,5
Jorrit	20	Studentenvrijwilliger	2,5
Alie	23	Studentenvrijwilliger	2,5

Tenslotte zijn er nog 2 bewoners geïnterviewd. In eerste instantie was het de bedoeling om meerdere bewoners te interviewen, deze bleken helaas erg lastig te bereiken en uiteindelijk is de onderzoeksopzet verandert en zijn er meerdere studentenvrijwilligers bij het onderzoek betrokken. In onderstaande tabel een overzicht van de bewoners. Vermeld moet worden dat beide bewoners van buitenlandse afkomst waren. Hierdoor vormde een taalbarrière in het interview zelf zo nu en dan een probleem. Verder kwam ook uit de interviews naar voren dat zij naar alle waarschijnlijkheid andere ervaringen zouden opdoen in de wijk wanneer de taalbarrière geen probleem zou vormen.

Tabel 3: Interviews bewoners.

Naam	Leeftijd	Aantal jaren woonachtig in de wijk
Deborah	32	4
Fatima	-	22

3.4. Ethiek

Tijdens het onderzoek is rekening gehouden met ethische kwesties. In eerste instanties is aan de respondenten gevraagd of men vrijwillig wilde deelnemen en is voorafgaand de vraag gesteld of men wilde meewerken aan een interview. Het is de respondent duidelijk gemaakt dat er vrijwillig werd geparticipeerd en dat antwoord geven niet verplicht was, verder is vermeld dat de respondent op elk moment mocht stoppen. Daarnaast is de respondent medegedeeld wat het onderwerp was van het interview en waar het interview voor werd gebruikt. Verder is aangegeven hoe lang het interview ongeveer ging duren. Tenslotte is gevraagd of men bezwaren had dat het interview werd opgenomen en is vermeld wat er met de betreffende opname zou gebeuren (Hay, 2010). Tijdens het interview zelf is rekening gehouden met 'positionality'. Voor de bewoners van de wijken werd ik gezien als een outsider, daarom was het van belang om als outsider mijn positie te kennen en de interviews zo formeel mogelijk te laten verlopen (Clifford et al., 2010).

Voor de studentenvrijwilligers die in de wijken wonen of hebben gewoond was ik een insider. Het is waarschijnlijk dat dit te maken heeft met het wel of niet aanwezig zijn van een generatieverschil. Verder is er voor gezorgd dat de interviews formeel zijn verlopen, vooral de interviews met de bewoners en de betrokken instanties is goed op het formeel verlopen van het interview gelet.

3.5. Reflectie

Tijdens het onderzoek en het schrijven van de scriptie zijn er aspecten naar voren gekomen waar vraagtekens bij gezet kunnen worden. Dit betreft hier met name de betrouwbaarheid van de primaire data die verzameld is. Er worden uitspraken gedaan op basis van 13 interviews. De resultaten van deze interviews zijn met de grootste zorg verwerkt en zorgvuldig beschreven. Interviews zijn geanalyseerd en naast elkaar gelegd en uiteindelijk zijn de verschillen en uitkomsten beschreven. Op basis hiervan zijn bepaalde lijnen zichtbaar gemaakt en verwoord. Het is mogelijk dat de personen waarvan een interview is afgenomen echter niet een afspiegeling vormen van alle wijkbewoners, het bleek namelijk erg lastig om de groep bewoners te bereiken.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de afgenomen interviews gepresenteerd. Aan de hand van de deelvragen zal uiteindelijk een antwoord worden gegeven op de onderzoeksvraag. Allereerst zullen de voorwaarden worden besproken die vereist zijn om de sociale cohesie in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk te bevorderen, aan de basis hiervan staat de Structurele Gelegenheidstheorie van Feld (1981). Verder zullen in dit hoofdstuk de deelvragen worden behandeld waarin wordt gekeken naar de verwachte effecten, door bevordering van de sociale cohesie, die de gemeente Groningen had beoogd, dit betreffen het ontstaan van een sociaal netwerk en een verbeterde beeldvorming van ouders op studenten.

4.1. Voorwaarden voor sociale cohesie

In het theoretisch kader komt naar voren dat, naast het plaatsvinden van contact, de frequentie in het contact belangrijk is om sociale cohesie te bevorderen. In de opgestelde interviewgide is aan de hand van verschillende vragen onderzocht wat het belang is van de frequentie van het contact, deze vragen kunnen uiteindelijk worden herleidt naar de Structurele Gelegenheidstheorie van Feld (1981). Met het in kaart brengen van de verschillende voorwaarden, die belangrijk zin om sociale cohesie te bevorderen, is gekeken of de Structurele Gelegenheidstheorie hierop op toe te passen is. De belangrijkste voorwaarden die duidelijk naar voren kwamen uit de interviews zijn: continuïteit, frequentie van het contact en het woonachtig zijn in de wijk. Het blijkt dat de Structurele Gelegenheidstheorie toe te passen is op de belangrijkste voorwaarden die naar voren zijn gekomen. De voorwaarden zullen hieronder besproken worden.

4.1.1. Contact

Contact is essentieel om de sociale cohesie in wijken te bevorderen (De Hart et al., 2002; Van Ginkel & Deben, 2002). Het gaat hier niet om eenmalige kortstondige ontmoetingen, er moet sprake zijn van een regelmatige frequentie in het contact wil het daadwerkelijk de sociale cohesie bevorderen (Feld, 1981). Doordat de studentenvrijwilligers zowel actief zijn als vrijwilliger en als bewoner, hebben de studentenvrijwilligers het gevoel dat er steeds meer contact plaatsvindt, zowel tijdens als buiten de activiteiten. De studentenvrijwilligers spreken echter ook over een groep ouders die niet wordt bereikt. Het gaat hier over een groep ouders, van kinderen die wel deelnemen aan de activiteiten, die geen interesse heeft in het project. Deze ouders zijn niet of nauwelijks betrokken en hier is dan ook geen contact mee.

Begeleider Henk (26): *'Je hebt ouders waar je aan de deur komt, ze kijken wel maar doen gewoon de deur niet open.'*

Met ouders die wel betrokken zijn, wordt het contact minder oppervlakkig van aard en er vormt zich steeds meer een band.

Studentenvrijwilliger Ilse (23): *'Op een andere manier wel, omdat, in het begin ken je de ouders net en heb je nog wat oppervlakkige praatjes. Nu heb je dat bepaalde ouders je wat beter kennen en gooien soms hun hele hebben en houden op tafel. In die zin ben ik soms ook wel een praatpaal, dan praten ze even al hun ellende van hun af. Dat is wel veranderd, dat was in het begin niet zo.'*

Jorrit (20), Alie (23) en Reina (25) die ook al wat langer meelopen merken zelf ook dat het contact beter wordt, naarmate ze langer in de wijk actief zijn. Alie (23) ziet een duidelijke verandering door de jaren heen en heeft gedurende haar periode als studentenvrijwilliger zelf regelmatig via de telefoon contact met ouders van kinderen. Zo stuurt ze regelmatig een foto door via Whatsapp en houdt ze zo ouders op de hoogte van gebeurtenissen tijdens activiteiten. Reina (25) merkt dat ze als studentenvrijwilliger als erg toegankelijk wordt ervaren. Zowel buiten als tijdens de activiteiten, hebben Reina (25) en Ilse (23) contact en maken ze een praatje met de ouders. Onderwerpen als:

hoe gaat het, hoe gaat het met de kinderen en of kinderen nog naar de activiteiten komen, komen aan bod.

Studentenvrijwilliger Ilse (23): *'Soms stel ik vragen als: heb je nog iets leuks gedaan in de vakantie? Soms merk ik bijvoorbeeld ook op; 'hé, je dochter was ziek toch, is ze weer beter? Hoe is het nou gegaan?' 'Nou, ik ben bij de dokter geweest. Dergelijke praatjes, vaak even over de kinderen.'*

Niet alle Studentenvrijwilligers hebben nog de mogelijkheid gehad om regelmatig met ouders in contact te treden. Contact leggen met ouders blijkt toch in veel gevallen lastig. Rense en Henk die beide een jaar studentenvrijwilliger zijn geweest, weliswaar in een andere wijk, merken dat zij nauwelijks contact hadden met de ouders.

Studentenvrijwilliger/projectcoördinator Rense: *'Je maakt hooguit een keer een babbeltje met elkaar. Maar dat is niet op de een duurzame wijze.'*

Lammer-Jan (26) constateert dit ook in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk. Per persoon is dit overigens wel verschillend. Hij vergelijkt zijn situatie bijvoorbeeld met zijn huisgenoot Jorrit, die het werk al twee en half jaar doet. Lammert-Jan denkt dat zijn huisgenoot Jorrit namelijk meer contact heeft met de ouders dan hij.

Het in contact brengen van mensen is essentieel om de buurtbetrokkenheid te stimuleren en daarmee de sociale te bevorderen (De Hart et al, 2002 en Van Ginkel & Deben, 2002). Naast het contact treden van mensen onder elkaar is het verder ook belangrijk dat mensen elkaar ontmoeten en elkaar leren kennen (Penninx, 2003). Wat wordt beschreven en wat ook naar voren komt uit de interviews is dat de samenhang verbetert op het moment dat mensen vaker met elkaar in contact treden. Men leert elkaar kennen en de gesprekken worden minder oppervlakkig dan een vluchtige groet. Dat het contact anders is als de frequentie van het contact niet hoog is, of van korte duur is blijkt ook uit de interviews, het contact blijft hier beperkt tot een kort gesprek en een groet. Regelmatigheid van het contact blijkt dus belangrijk voor de kwaliteit van het gesprek, naast het elkaar ontmoeten, leert men elkaar ook beter kennen. Dit kan worden herleidt tot de theorie van Feld (1981). Volgens zijn Structurele Gelegenheidstheorie zal de relatie tussen twee individuen positief worden beïnvloedt op het moment dat deze twee individuen vaker met elkaar in contact treden.

4.1.2. Continuïteit

Regelmatige frequentie in het contact is misschien wel de meest essentiële voorwaarde om op wijkniveau de buurtbetrokkenheid te verhogen en daarmee de sociale cohesie te bevorderen. De Hart et al. (2002) stellen dat als de sociale contacten groeien, de verbondenheid tussen mensen groeit en dat daardoor de sociale cohesie zal groeien. Penninx (2003) bevestigt dit en zegt dat doordat mensen elkaar in de wijk ontmoeten en er door dit contact verbindingen tussen mensen ontstaan, mensen elkaar beter leren kennen en elkaar uiteindelijk wederkerig zullen beïnvloeden. Dat sociale cohesie groeit doordat mensen elkaar ontmoeten, blijkt ook uit het onderzoek. De factor continuïteit blijkt echter een belangrijke voorwaarde te zijn voor duurzame contacten. In het interview werd aan verschillende soorten betrokken instanties en personen gevraagd wat de kracht van het studenteninzetproject was. Langdurigheid en continuïteit in de contacten werden door verschillende respondenten, zowel mensen van de betrokken instanties, maar ook studentenvrijwilligers en ouders, als essentieel genoemd. Zowel langdurig werkzaam zijn als vrijwilliger tijdens activiteiten, alsook langdurig woonachtig zijn in de wijk blijken belangrijke voorwaarden. Er ontstaat een band, hetgeen van belang is voor een stimulans van de sociale cohesie. Mensen kunnen hun verhaal kwijt, er ontstaat een band en het voelt vertrouwd. Studentenvrijwilligers Reina (25) en Jorrit (20) zijn twee studenten die beide lange tijd actief zijn (geweest) als studentenvrijwilliger, Reina is drie jaar actief geweest en Jorrit twee en half jaar.

Studentenvrijwilliger Reina (25) is van mening dat het belangrijk is voor kinderen om een 'vast gezicht' te zijn in de wijk:

'De kracht van studenten is dat je er langer bent, dat je een gezicht wordt en dat de kinderen je leren kennen en je vertrouwen. Elke keer als je na een jaar/halfjaar weer weggaat, dan moeten die kinderen weer aan iemand anders wennen. Nu weten ze eindelijk wat mijn grenzen zijn, wat ik voor ze kan betekenen. Er komen nu nieuwe stagiaires voor bijvoorbeeld een kwartaar en gaan daarna weer weg. Ik vind dat, dat alleen maar meer kwaad doet dan goed.'

Jorrit (20) vindt het ook erg belangrijk dat studentenvrijwilligers voor een langere periode actief zijn in de wijk, zowel voor de kinderen als voor hun ouders. Hij stelt dat bij een kortstondig contact/verblijf geen band wordt opgebouwd. Ook Jorrit is om die reden niet erg positief over de inzet van stagiaires. Hij merkt het volgende op:

'Ja, dan blijf ik bij stagiaires, die zijn er niet zo lang en als het contact maar een keer in de week is, bouw je heel moeilijk een band op. Je bent na een jaar weer weg en dan heb je geen band opgebouwd.'

Bovenstaande lijn blijkt ook uit de interviews die zijn afgenomen met studentenvrijwilligers die nog maar kort actief alsook met ouders van kinderen die deelnemen aan de activiteiten.

Studentenvrijwilliger Lammert-Jan (26 jaar) die sinds een half jaar actief is stelt bijvoorbeeld dat, ondanks dat hij erg sociaal is, kinderen en, vooral, ouders eerder naar Jorrit toegaan met eventuele vragen en problemen:

'Ik denk dat ze wel sneller naar Jorrit toegaan dan ze naar mij toe gaan. Omdat ze hem gewoon langer kennen.'

Bewoners Fatima en Deborah vinden het eveneens belangrijk dat de studentenvrijwilliger een vast gezicht vormt in de wijk. Fatima vindt dat het goed is om een studentenvrijwilliger te kennen, deze is dan makkelijker te benaderen als ze met vragen of problemen zit. Ook Deborah vindt het fijn dat er een vast gezicht is als er iets aan de hand is.

Bewoner Deborah (32): *'Ken de gezichten, kan direct vragen om hulp. Ik vind het heel fijn hoor.'*

Uit het interview met Fatima blijkt ook dat zij continuïteit erg belangrijk vindt en dat zij moeite heeft als een studentenvrijwilliger weggaat en wordt vervangen door een nieuwe studentenvrijwilliger:

'Omdat je gewoon, ja, als er een weggaat en er weer andere komt, eerst hem of haar weer moet leren kennen.'

Deze ervaring had studentenvrijwilliger Ilse (23) ook toen zij van haar buitenlandstage van een half jaar weer terugkwam in de wijk. Ouders herkenden haar van de periode daarvoor en vonden het fijn dat ze weer terug was in de wijk:

'En dat is ook leuk, want het jaar dat ik er tussenuit ben geweest en weer terug kwam toen zei men; 'Oh, Ilse is er weer!'. Dat is leuk.'

Het blijkt dus dat het als waardevol wordt gezien dat een student voor langere tijd in de wijk actief is en als een vast gezicht wordt gezien.

Volgens de Structurele Gelegenheidstheorie van Feld (1981) moet er eerst regelmatig contact plaatsvinden als men een positieve relatie wil ontwikkelen. Uit de verschillende interviews wordt deze zienswijze bevestigd. Studenten worden door een langer verblijf een constante factor. Het langdurig werken en wonen in de wijk zorgt ervoor dat deze continuïteit wordt gerealiseerd, men wordt onderdeel van de wijk. Studenten vormen op deze wijze een vast gezicht voor zowel ouders als kinderen. Het integratieproces krijgt op deze wijze ook gestalte.

Studentenvrijwilliger Alie (23): *'Je moet minimaal een jaar daar zitten om echt een vertrouwensband te krijgen en continuïteit te realiseren. Als je daar een jaar zit en daarna weer weggaat, dan kun je net zo goed een stagiaire zijn.'*

4.1.3. Wonen in de wijk

Naast het feit dat het belangrijk is dat de studentenvrijwilligers een constante factor vormen en regelmatig contact hebben met de ouders, is het woonachtig zijn in de wijk ook belangrijk voor de sociale cohesie op wijkniveau. Pas als de studenten echt woonachtig zijn in de wijk, worden zij onderdeel van de buurt. Dankzij hun aanwezigheid bij activiteiten en het feit dat zij ook nog woonachtig zijn in de wijk zal er sneller een vertrouwensband ontstaan. Door deze situatie zullen zij ook actief participeren als bewoner en beter integreren. Dergelijke aspecten komen ook naar voren in de literatuur (Vrekte et al., 2010; Grunder, 2013; Van Ginkel & Deben, 2002). Het blijkt dat als studenten onderdeel worden van de wijk, zij ook invloed kunnen uitoefenen op andere aspecten van sociale cohesie, bijvoorbeeld het aspect sociale controle (De Hart et al., 2002).

Studentenvrijwilligers merken dat het wonen in de wijk zorgt voor sociale controle. Een aantal keren is genoemd dat zij zich de 'oren en ogen' van de wijk voelen. Doordat zij in de wijk wonen zien zij veel in de wijk gebeuren, spreken kinderen en ouders daarop aan en koppelen bepaalde situaties terug naar de instanties.

Studentenvrijwilliger Ilse (23): *'Maar ik merk dat ik gewoon meer dingen signaleer, tijdens vergaderingen heb ik dan zoiets van: 'nou, ik zag laatst ook die en die met die en die lopen en dat is ook niet helmaal in de haak', je ziet meer.'*

Het wonen in de wijk blijkt van toegevoegde waarde te zijn voor de sociale cohesie in de wijk. De Hart et al. (2002) noemde sociale controle als aspect van de sociale cohesie. Iets wat ook daadwerkelijk plaatsvindt als de studenten in de wijk wonen. Ze zien dingen gebeuren, spreken ouders of kinderen erop aan, of koppelen het terug naar de instanties. Het wonen in de wijk zorgt er bovendien voor dat het gemakkelijker is om contact aan te gaan, omdat ze mensen vaker zien en spreken. Door het frequente contact tussen kinderen en ouders is het voorts makkelijker om kinderen te corrigeren of ouders aan te spreken op het gedrag van kinderen. Ook dit kan weer worden herleidt naar de Structurele Gelegenheidstheorie van Feld (1981), de relatie heeft zich tot zover ontwikkeld dat het makkelijker is om kinderen en ouders aan te spreken op het gedrag van de kinderen.

4.2. Sociaal netwerk

Een van de effecten van de studenteninzet die de gemeente Groningen verwachtte was het ontstaan van een sociaal netwerk tussen de betrokken generaties, kinderen, studenten en ouders, in de wijken Paddepoel, Selwerd en Tuinwijk. Uit het theoretisch kader blijkt dat de studenten een tussengeneratie vormen en dat ze een brug kunnen slaan tussen ouders en kinderen. Door de positie die de studenten hebben via studenteninzet project, werkt dit in praktijk ook zo uit. Studenten hebben een voorbeeldfunctie, proberen de kinderen wat te leren en bij te sturen waar nodig, ouders worden aangesproken op het gedrag van kinderen en in sommige gevallen blijkt dat de studenten een opvoedkundige taak hebben. Dit vindt zowel plaats tijdens de activiteiten, alsook tijdens contacten in de wijk. Uit bovenstaande voorwaarden blijkt dat continuïteit en het wonen in de wijk

belangrijke voorwaarden zijn. Logischerwijs kan worden geconcludeerd dat een sociaal netwerk een impuls krijgt wanneer aan deze voorwaarden wordt voldaan. Het ontstaan van een sociaal netwerk door intergenerationele aanpak is ook één van de ambities die volgens Penninx (2003) zou moeten worden nagestreefd. Doordat men elkaar ontmoet, elkaar beter leren kennen, zullen zij elkaar beïnvloeden. Er is al geconcludeerd dat dit vooral zal plaatsvinden als mensen elkaar op regelmatige basis ontmoeten, hetgeen kan worden herleidt uit de Structurele Gelegenheidstheorie (Feld, 1981).

Het vormen van een constante factor en het hebben van meer contact met kinderen, gecombineerd met het wonen in de wijk, draagt dus bij aan het bevorderen van een sociaal netwerk, dit is terug te zien in verschillende situaties. Allereerst worden de studentenvrijwilliger gezien als een aanspreekpunt en worden ze vaak aangesproken met vragen over de georganiseerde activiteiten.

Bewoner Fatima *'Als ik geen papier heb, van waar en hoe laat, dan kan ik dat gewoon vragen, dat vind ik prettig.'*

Volgens Reina komt dat doordat de ouders de studenten makkelijk te benaderen vinden, het contact is laagdrempelig:

Studentenvrijwilliger Reina (25): *'De kracht van studenteninzet is dat het laagdrempelig is. In de supermarkt tref je ze dan aan en maakt even een praatje van: hoe is het, komen de kids nog naar de activiteiten?'*

Naast vrijblijvende gesprekken waarin studenten als aanspreekpunt fungeren, zijn er ook serieuzere situaties waarin blijkt dat er sprake is van een sociaal netwerk. Tijdens en buiten de activiteiten worden zowel de kinderen als de ouders aangesproken op het gedrag van de kinderen. Jorrit vindt het bijvoorbeeld normaal dat hij, samen met een professional, even langs gaat bij de ouders als een kind zich niet gedraagt tijdens een activiteit:

'Als een kind zich niet gedraagt dan lopen we meestal even naar de ouders toe, naar het huis en dan vertellen we dat het, zus en zo is gebeurd en melden dat we dat gedrag niet vaker willen zien. Dus daar heb je het dan over met de ouders.'

Ook in de wijk zelf zien de studenten problemen gebeuren die kunnen worden opgelost door de corrigerende functie van de studenten

Studentenvrijwilliger Ilse (23): *'Ik heb een keer gezien dat een jongen de fiets van een andere jongen in de sloot wilde gooien. Ik fietste net langs en heb ze erop aangesproken. Dan praat je met mekaar zodat de fiets niet in de sloot beland.'*

Jorrit en Lammert-Jan merken vanuit hun rol als studentenvrijwilliger op dat het in hun geval van toegevoegde waarde is dat ze ook in de wijk wonen. Uit de interviews met Lammert-Jan, Jorrit en Fatima blijkt dat er voor Lammert-Jan en Jorrit een opvoedkundige taak ligt met betrekking tot de kinderen van Fatima: Lammert-Jan en Jorrit wonen in de wijk tegenover Fatima, die hier met haar kinderen en haar moeder woont. Omdat de kinderen van Fatima geen vaderfiguur hebben zijn het Lammert-Jan en, vooral, Jorrit die deze taak enigszins op zich nemen. Zij worden als een rolmodel gezien. Fatima is erg blij met Jorrit en Lammert-Jan omdat zij haar kinderen zo nu en dan vertelt hoe ze het beste met hun moeder om moeten gaan:

Bewoner Fatima: *'Als ik er met mijn zoon niet uit kan komen, er moeilijkheden mee heb, dan helpt hij een beetje. Het valt dan een beetje van je schouders af. Hij zegt dan tegen mijn zoon hoe je met zijn moeder moet praten, dan gaat het makkelijker'*

Jorrit en Lammert-Jan bevestigen deze opmerking en noemen zelf het wonen in de wijk als reden waardoor dit plaats kan vinden. Vanwege het woonachtig zijn in de wijk komt men sneller en vaker met elkaar in contact. De ogen en oren zijn van de wijk krijgt op deze wijze sneller vorm.

Studentenvrijwilliger Lammert-Jan (26): *'Want zoals we nu ook wonen, dan staan we bij ons op het balkon en voor die twee jongens die tegenover ons wonen is het zo van: 'he jongens, toffe middag he!' Dat is leuk, dikke lach op hun gezicht.'*

Geconcludeerd kan worden dat door het studenteninzet project het sociale netwerk tussen studenten, ouders en kinderen inderdaad is ontstaan. Doordat de generaties elkaar vaker treffen in de buurt worden contacten onderhouden en wordt men door elkaar beïnvloedt, een ambitie die volgens Penninx (2003) zou moeten worden nagestreefd. Studenten kunnen hierin een tussengeneratie vormen. Het blijkt laagdrempelig om de studenten aan te spreken en de studenten stappen zelf ook makkelijk naar de ouders toe als er iets gebeurt. In dat opzicht vormen de studenten een tussengeneratie.

4.3. Beeldvorming

Intergenerationele contactarmoede ontstaat wanneer in een samenleving weinig contact is tussen verschillende generaties (Walker, 1996). Het weinige contact dat ontstaat kan worden herleid tot het Principe van Homophily (McPerson et al., 2001) en het opplakken van een 'stempel' (stereotypering) aan bepaalde generaties volgens de Labelingstheorie van Link (2001). In de context van dit onderzoek hebben de generaties studenten en ouders (Stadjers) over het algemeen minder contact met elkaar, dit kan worden gezien als een vorm van intergenerationale contactarmoede. Het blijkt dat de generatie studenten over het algemeen een negatieve 'stempel' krijgen opgedrukt voor negatieve gebeurtenissen die door een kleine groep studenten wordt gerealiseerd (Website Levenindestad, 2015). Omdat studenten en ouders (Stadjers) weinig contact met elkaar hebben verdwijnt deze stereotypering niet snel. Dit realiseert de gemeente Groningen zich ook, vandaar dat ze contact tussen deze twee generaties erg stimuleren (Website Levenindestad, 2015). Bij aanvang van het studenteninzetproject werd door de gemeente de verwachting uitgesproken dat een positieve ontwikkeling in de beeldvorming van studenten, door ouders, een effect zou zijn bij het bevorderen van de sociale cohesie door het project (Gemeente Groningen, 2011). In dit onderzoek is gekeken naar dit verwachte effect en is achterhaald of de beeldvorming is veranderd en op welke manier deze is veranderd. Gekeken is naar het Principe van Homophily en is onderzocht of het de stereotypering is tegengegaan door het inzetten van studentenvrijwilligers. Al eerder is naar voren gekomen dat het toenemende contact tussen studentenvrijwilligers en ouders als positief kan worden beschouwd. Tijdens het interview zijn verder nog vragen gesteld die specifiek gericht zijn op de mogelijk veranderende beeldvorming van studenten door het studenteninzetproject. Tijdens de interviews is allereerst gevraagd naar hoe de studentenvrijwilliger wordt gezien; als student of als medewerker, dit om te kijken of het bekend is dat het hier om studenten gaat. Verder is gevraagd naar de algemene beeldvorming van studenten.

Uit de interviews blijkt dat het waarschijnlijk is dat de beeldvorming van studenten in het algemeen niet of nauwelijks is veranderd. Ten eerste blijkt het dat de ouders niet op de hoogte zijn van de functie van studentenvrijwilliger. Zowel Deborah als Fatima durven beide niet met zekerheid te zeggen of de studentenvrijwilliger nou een student/stagiaire is, of een vaste medewerker. Bekend met de opzet en de achterliggende gedachte van het studenteninzetproject zijn ze beiden ook niet.

Bewoner Fatima: *'Nee, bekend ben ik niet met het project.'*

Studentenvrijwilliger Alie (23) bevestigt dit:

'Ouders weten te weinig, zij weten niet dat wij van studenteninzet zijn en weten niet wat studenteninzet is.'

De studenten zelf hebben het gevoel dat zij in hun rol als studentenvrijwilliger worden gezien als medewerker. Als bewoner van de wijk worden ze meer als student gezien, aangezien ze nog relatief jong zijn.

Studentenvrijwilliger Jorrit: *'Meer als medewerker denk ik, van de organisaties, ja.'*

Reina (25) is ook van mening dat zij na drie jaar in de wijk wordt gezien als medewerker en niet als student. Zij bevestigt het beeld dat ze als wijkbewoner wordt gezien als een student:

'Ik weet niet of mijn burens weten dat ik hier werk, dus zij denken gewoon dat ik een buurtbewoner ben. Ik kan me voorstellen dat ze denken dat ik een student ben.'

Uit de interviews met de bewoners komt naar voren dat zij niet bekend zijn met de frictie tussen studenten en Stadgers. Deborah heeft geen problemen met studenten en woont dan ook graag met hen in de wijk. Fatima heeft ook geen problemen met studenten en is alleen maar blij dat de studentenvrijwilligers zo leuk omgaan met haar kinderen. Net zoals Reina is ook Ilse van mening dat ze in de wijk vooral als bewoner wordt gezien die in het dagelijks leven een student is. Zij is wel van mening dat haar burens, die ouders zijn van kinderen en die deelnemen aan activiteiten, een positief beeld van studenten krijgen:

'Ik merk echt dat ouders het leuk vinden en ik denk ook dat ze daardoor er wel anders tegen aan gaan kijken. In de wijk bestaat een beeld van een student dat die alleen maar feestjes geven en zorgen voor onrust.'

Het blijkt dus dat het onwaarschijnlijk is dat het gestelde effect van de algemene beeldvorming van studenten, door het stimuleren van sociale cohesie, in positieve zin veranderd is. Allereerst weten de bewoners zelf veelal niet dat het om studenten gaat, zij worden meer gezien als medewerker. Daarnaast denken de studenten zelf dat ze inderdaad eerder worden gezien als medewerker dan als student. Geconcludeerd kan echter worden dat de generaties ouders en studenten wel in positieve zin een band opbouwen en dat de studentenvrijwilligers erg worden gewaardeerd. Waarschijnlijker is dat de beeldvorming van de leeftijdsgeneratie van studenten in positieve zin verandert, niet de beeldvorming van de studenten zelf. Uit de interviews komt naar voren dat men over het algemeen erg positief is over het werk dat door studenten wordt verricht. Ze worden dan misschien niet gezien als student, maar men is blij met het werk dat de jongere persoon doet. Fatima heeft hier het volgende over te zeggen:

Bewoner Fatima: *'Ik zie geen student, maar ik zie dat ze leuk met de kinderen omgaan. Ik ben blij met wat ze doen.'*

Ook Lammert-Jan merkt dat de ouders erg enthousiast zijn over het werk dat verricht wordt door de studenten. Hij geeft aan dat veel ouders denken dat hij er werkt en blij verrast zijn dat er ook mannelijke begeleiders werken.

Studentenvrijwilliger Lammert-Jan: *'Ik hoor alleen maar enthousiaste dingen van ouders. Wat leuk dat jullie meegaan, eindelijk weer een mannelijke begeleider erbij!'*

Het beoogde effect van een positieve beeldvorming van studenten mag dan niet helemaal zijn bereikt, als het breder wordt getrokken op basis van de leeftijd en het wordt gegeneraliseerd naar jongeren in het algemeen is het waarschijnlijk dat het beeld van jongeren wel positief wordt beïnvloed. Blij verrast door het werk dat door de studenten wordt verricht is het waarschijnlijk dat er van het stereotype beeld van de jongere generatie als 'lastig' en 'niet geïnteresseerd' minder sprake is en dat er dus minder sprake is van 'labeling' (Link, 2001).

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1. Conclusies

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen in hoeverre de intergenerationele aanpak door middel van de inzet van studenten in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk een positieve bijdrage levert aan het bevorderen van de sociale cohesie.

Bij het bevorderen van de sociale cohesie op wijkniveau vormt contact een rode draad, (De Hart et al., 2002; Van Ginkel & Deben, 2002). De Structurele Gelegenheidstheorie van Feld (1981) onderstreept dit aspect, maar geeft nog wel aan dat het hierbij niet moet gaan om eenmalige, kortstondige ontmoetingen, er moet sprake zijn van een regelmatige frequentie in het contact wil het daadwerkelijk de sociale cohesie bevorderen.

Op basis van het onderzoek blijkt echter dat het niet eenvoudig is om dit contact binnen Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk gerealiseerd te krijgen. Qua projectopzet richten de studenten zich op het stimuleren van activiteiten voor de jeugd. De contacten die hieruit voortvloeien zijn veelal kortstondig en oppervlakkig van aard. Contacten blijven vaak beperkt doordat ouders alleen hun kinderen begeleiden van/naar een activiteit. Veelal zijn ouders echter onbenaderbaar vanwege het feit dat ze verscholen blijven in hun woningen.

Positieve wentelingen krijgen de contacten naarmate studenten langduriger worden ingezet. Langdurig houdt in dat men meerdere jaren actief moet zijn in de wijk. Er ontstaat dan een band, hetgeen ook betekent dat er duurzame relaties gesmeed kunnen worden. Naarmate er een band ontstaat, worden de contacten intensiever en diepgaander. Doordat contacten intensiever en frequenter worden, ontstaat ook een voedingsbodem voor meer (sociale) samenhang in de wijk. Een extra dimensie ontstaat bovendien door de huisvesting van de studenten in de wijk. Er ontstaat dan toch meer een "wijk" gevoel. Studenten participeren dan ook op een andere wijze in de wijk en op deze manier integreert men met de omgeving. Dit levert een positief beeld op bij buurtbewoners en er ontstaat een vertrouwensrelatie.

Bijkomend effect is voorts dat er een signaalfunctie vanuit de studenten uitgaat. Doordat de studenten hun ogen en oren in de wijk gebruiken, gaat er indirect een proces ontstaan voor meer sociale controle. De Hart et al. (2002) omschrijft sociale controle als een positief verschijnsel binnen de sociale cohesie.

In de beeldvorming zien de wijkbewoners de studenten die vrijwilligerswerk doen als een verlengstuk van een organisatie. Met andere woorden de student wordt veelal als een medewerker gezien. Buurtbewoners blijken overigens ook onbekend te zijn met het project. Door de onbekendheid van het project, wordt de intergenerationele aanpak en de gedachte daarachter beperkt expliciet gemaakt. Er bestaat wel waardering voor de inzet, maar het inzicht over de achterliggende gedachte ontbreekt bij veel wijkbewoners. Hierin schuilt het gevaar dat het stereotype beeld van de jongere generatie als 'lastig' en 'niet geïnteresseerd' intact blijft. Link (2001) stelt dat het wenselijk is dat deze 'labeling' wordt omgebogen.

5.2. Aanbevelingen

Aanbeveling 1.

Het stimuleren van contacten vormt een essentiële voorwaarde voor het bevorderen van de sociale cohesie. De huidige activiteiten van de studenteninzet beperkt zich nu tot het organiseren van activiteiten voor de kinderen. Uit het onderzoek blijkt dat de contacten met ouders in veel gevallen beperkt blijft tot het halen en brengen van de kinderen naar de activiteiten. Geadviseerd wordt om periodiek een gezamenlijke activiteit te organiseren voor zowel de kinderen als de ouders. Deze activiteit is ook bevorderlijk voor het sociale netwerk.

Aanbeveling 2.

De onderzochte wijken kennen een omvangrijke multiculturele samenleving. Uit dit onderzoek blijkt dat het lastig is om de ouders van kinderen te bereiken. Onduidelijk is welke oorzaak hieraan ten grondslag ligt. Aanvullend onderzoek is wenselijk, waarbij ook de culturele verschillen/behoefte onderdeel uit kunnen maken.

Aanbeveling 3.

Sociale cohesie is gebaat bij regelmatigheid van het contact en het scheppen van onderling vertrouwen. Het vertrouwen wordt gestimuleerd wanneer er sprake is van een continuïteit in de contacten. Het is aan te bevelen om de studenten langduriger aan een wijk te verbinden.

Aanbeveling 4.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de algemene beeldvorming die bewoners hebben van studenten niet of nauwelijks veranderd door de studenteninzet. Het is aan te raden de achterliggende gedachte van de studenteninzet beter zichtbaar/kenbaar te maken. Om dit te bewerkstelligen zou het "benoemen" van een ambassadeursplatform overwogen kunnen worden. Buurtbewoners die pleitbezorgers zijn voor de wijkaanpak. Studenten kunnen gebruik maken van hun netwerk. De huidige aanpak is (te) onbekend. Intensivering van de communicatie over het project is daarom van belang. Het gebruik van (nieuwe) communicatiemiddelen, eventueel in eigen moedertaal, is essentieel.

6. Literatuurlijst

- Berkman, L.F. & Glass, T. (2000). Social integration, social networks, social support and health. *Social Epidemiology*. New York: Oxford Press.
- Bijl, R., De Hart, J. & Schnabel, P. (2008). *Betrekkelijke betrokkenheid: Studies in sociale cohesie*. Sociaal en Cultureel Rapport 2008. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Bytheway, B. (2005). Ageism and age categorization. *Journal of social issues*. 61(2), 361-374.
- CBS, (2013). *CBS Statline – Bevolking en huishoudens*. Geraadpleegd op 28-02-2015 via <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=82245NED&D1=0-20&D2=3883-3884&VW=T>. Den Haag/Heerlen: CBS.
- Clifford, N., French, S. & Valentine, G. (2010). *Key methods in Geography*. Londen: Sage.
- Dieleman, A.J. & Van der Lans, J. (1999). Heft in eigen handen. Zelfsturing en sociale betrokkenheid bij jongeren. In de reeks: Zicht op jeugd. Assen: Van Gorcum
- Dijkhuizen, T. (2012). *Binding door de brede school*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Edmunds, J. Turner, B. S. (2002). *Generations, culture and society*. Buckingham: Open University Press.
- Feld, S.L. (1981). The Focused Organization of Social Ties. *American Journal of Sociology*, 86:(5), pp. 1015-1035.
- Gemeente Groningen (2011). *Projectbeschrijving studenteninzet*. Groningen: Gemeente Groningen.
- Gemeente Groningen (2012). *Gemeente Groningen. Studenteninzet in de wijk*. Geraadpleegd op 28-02-2015 via <http://gemeente.groningen.nl/kinderen/studenteninzet-in-de-wijk>. Groningen: Gemeente Groningen.
- Ginkel, R. & Deben, L. (2002). *Bouwen aan bindingen*. Amsterdam: Aksant.
- Grunder, M. (2013). *Sociale cohesie en veiligheidsbeleving Een onderzoek naar de invloed van sociale cohesie op de veiligheidsbeleving in de wijken van de gemeente Hengelo*. Enschede: Universiteit Twente.
- Hieralal, R. (2005). *School, omgeving en sociale competenties*. Rotterdam: Erasmus University.
- Hopkins, P., Olson, E., Pain, R. & Vincett, G. (2010). Mapping intergenerationalities: the formation of youthful religiosities. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 36(2), 314-327.
- Hopkins, P., & Pain, R. (2007). Geographies of age: thinking relationally. *Area*, 39(3), 287-294.
- Hart, De, J., Knol, F., Maas-de Waal, C. & Roes, T. (2002). *Zekere banden. Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Hay, I. (2000). *Qualitative research methods in human geography*. South Melbourne: Oxford University Press.

- Hilbrants, H. (2013). Student in de Groningse Buurt, Een onderzoek naar overlast en maatschappelijke participatie van studenten in Groningen. [Online] Gemeente Groningen. Beschikbaar via: <http://gemeente.groningen.nl/ro/wijkprojecten/onderzoek-student-in-de-groningse-buurt-1>.
- Keeling, S. (2003). Advising the Millennial Generation. *NACADA Journal*, 23: (1&2), pp. 30-36.
- Komter, A. E., Burgers, J. & Engbersen, G. (2000). Solidariteit en cohesie in theorie en onderzoek. In: *Het cement van de samenleving. Een verkennende studie naar solidariteit en cohesie*. Amsterdam University Press pp. 17-30.
- Johnston, R., Gregory, D., Pratt, G., Watts, M. & Whatmore, S. (2009). *The Dictionary of human geography*. 5th ed. Oxford, UK: Blackwell Reference.
- Link, B.G. & Phelan, J.C. (2001). Conceptualizing Stigma. *Annual Review of Sociology*, 27, pp. 363-385.
- Lin, N. (1999). Building on network theory of social capital. *Connections* 22(1), 28-43.
- McPherson, M., Smith-Lovin, L., & Cook, J.M. (2001). Birds of a feather: Homophily in social networks. *Annual review of sociology*, 415-444.
- Nationaalkompas.nl (2008). *Sociale omgeving en gezondheid - Nationaal Kompas Volksgezondheid*. Geraadpleegd op 01-03-2015 via <http://www.nationaalkompas.nl/thema-s/gezondheidsachterstanden/thema-s/sociale-omgeving-en-gezondheid/>. Den Haag: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.
- Penninx, K. (1999). *De buurt voor alle leeftijden*. Utrecht: NIZW.
- Pettigrew, T.F. & Tropp, L.R. (2006). A Meta-Analytic Test of Intergroup Contact Theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90:(5), pp. 751-783.
- Rishal, C., Sales, E. S., and Koeske, G. F. (2005). Relationships with non-parental adults and child behaviour. *Child and Adolescent Social Work Journal* 221, 19–34.
- Silvermann, D. (1993). "Beginning Research". *Interpreting Qualitative Data. Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*. London: Sage Publications.
- Strauss, W. & Howe, N. (1991). *Generations: The history of America's future*. New York: Quill/William/Morrow.
- Tuinwijk Groningen (2012). *Studenten zetten zich in voor de buurt*. Geraadpleegd op 28-02-2015 via <http://www.tuinwijkgroningen.nl/home/nieuwsarchief/867-studenten-zetten-zich-in-voor-de-buurt>. Groningen: Wijkwebsite Tuinwijk.
- Tilburg University (2015). *Psychologiecongres Complex: Generatie Z*. Geraadpleegd op 06-06-2015 via: <https://www.tilburguniversity.edu/nl/campus/academic-forum/Psychologiecongres-Complex-Generatie-Z/>. Tilburg: Tilburg University.
- Tuinwijk (2009). *Nieuwe campagne 'Leven in Stad' voor goede verhouding tussen Stadgers en studenten*. Geraadpleegd op 29-02-2015 via: <http://www.tuinwijkgroningen.nl/home/alle-berichten/154-nieuwe-campagne-leven-in-stad-voor-goede-verhouding-tussen-stadgers-en-studenten>. Groningen: Tuinwijk.

Vanderbeck, R. M. (2007). Intergenerational Geographies: age relations, segregation and reengagements. *Geography Compass*, 1(2) 200-221.

Verboom, N. (2007). *Openbaar groen & sociale contacten; Een onderzoek naar de rol van openbaar groen in sociale contacten van bewoners in Vinexbuurten en de betekenis voor de sociale cohesie*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.

Vreke, J., Salverda, I. & Langers, F. (2010). *Niet bij rood alleen: Buurtgroen en sociale cohesie*. Wageningen: Wageningen UR.

Walker, A. (1996). *The new generational contract: intergenerational relations, old age and welfare*. London: UCL Press.

7. Bijlagen

7.1. Interviewguide

Interviewvragen buurtbewoners, ouders van kinderen/jongeren.

Warming-up vragen

- *Kunt u iets vertellen over u zelf?*
  - Wat is uw leeftijd?
  - Wat doet u in het dagelijks leven
  - Bent u getrouwd (relatie)?
  - Heeft u kinderen?
  - Wat voor studie heeft u gedaan?
  - Wat zijn uw hobby's?

- *Kunt u iets vertellen over uw wijk?*
  - In welke straat woont u?
  - Wat vindt u van de wijk?
  - Hoe lang woont u er al?
  - Hoe lang woont u al in de stad?
  - Heeft u specifiek gekozen voor de wijk Selwerd, en waarom?
  - Deelname activiteiten in de buurt?

- *Kunt u iets vertellen over de buurtbewoners?*
  - Veel Stadjers/studenten?
  - Is er sprake van overlast?
  - Is er veel onderling contact?

Activiteiten Selwerd voor jongeren

- *Kunt u iets vertellen over de activiteiten die georganiseerd worden?*
  - Welke activiteiten worden er door studentenvrijwilligers georganiseerd?
  - Wanneer worden activiteiten georganiseerd?
  - Is het bekend welke activiteiten er worden georganiseerd, en wanneer deze activiteiten worden georganiseerd?
  - Hoe is het contact met de studenten/Stadjers/begeleiders?
  - Is het contact gedurende het project veranderd?
  - Is er ook contact buiten het project om?

Factoren deelname

- *Kunt u iets vertellen over de deelname aan de activiteiten?*
  - Aan welke activiteiten wordt deelgenomen? Waarom neem je deel aan deze activiteiten? Heb je voorkeur voor activiteiten?
  - Hoe vaak wordt er deelgenomen?
  - Welke factoren zouden ervoor kunnen zorgen dat u niet meer deelneemt? (toegangsprijs, tijdstip, vervelende buurtbewoners, activiteiten sluiten niet aan bij interesse).
  - Wat is uw mening over de momenten dat activiteiten worden gegeven?
  - Speelt deelname aan activiteiten met buurtbewoners een rol?
  - Bent u voldoende op de hoogte van de activiteiten die worden georganiseerd?

Samenhang

- *Kunt u iets vertellen over het contact met de betrokkenen bij het project?*
  - Hoe is het contact tussen de studenten/Stadjers/begeleiders?
  - Komen mensen eerder en intensiever in contact met buurtbewoners?
  - Heeft u door deelname aan activiteiten andere contacten gelegd in de wijk?
  - Dragen de activiteiten van de studenten bij aan positieve verbindingen in de wijk?
  - Is het contact gedurende het project veranderd?

Belang studentenvrijwilligers

- In welke mate zorgen studenten ervoor dat er contact is tussen buurtbewoners?
- Wat is naar uw mening de rol en functie van de studenten?

Effect

- Wat voor effect denkt u dat het project heeft op de relatie tussen betrokkenen?
  - Afname vooroordelen?
  - Ervaring overlast?
  - Positief/negatief?
- Is de studenteninzet van toegevoegde waarde voor de samenhang?
- Wat zou u er van vinden als het project zou stoppen?

Afsluitend

- Kunt u uw mening over het studenteninzet project kort samenvatten?
- Heeft u verder nog wat toe te voegen of opmerkingen over het interview?
- Heeft u nog vragen over het interview?

Interviewvragen gemeente/coördinator/woningbouwcorporaties:

Warming-up vragen

- *Kunt u iets vertellen over u zelf?*
  - Wat is uw naam?
  - Wat is uw leeftijd?
  - Kunt u uw functie omschrijven?
  - Wat is uw opleiding?

Rol studentenvrijwilligers

- Wat was de aanleiding om te starten met het project?
- Bent u tevreden met het resultaat? Welke factoren zorgen hiervoor? Wat zijn verbeterpunten?
- Wat is naar uw mening de rol en functie van de studenten?

Samenhang

- In hoeverre zijn er veranderingen in de samenhang in de buurt waar te nemen? Wat is er veranderd in het contact tussen de bewoners?
- Komen mensen eerder en intensiever in contact met buurtbewoners?
- Dragen de activiteiten van de studenten bij aan positieve verbindingen in de wijk?
- Is de studenteninzet van toegevoegde waarde voor de samenhang?
- Zijn er door deelname aan activiteiten andere contacten gelegd in de wijk?

Belang studentenvrijwilligers

- Is de studenteninzet van toegevoegde waarde voor de samenhang?

Interviewvragen studentenvrijwilligers:

Warming-up vragen

- *Kun je iets vertellen over jezelf?*
  - Wat is je naam?
  - Wat is je leeftijd?
  - Kun je je functie omschrijven?
  - Wat is je motivatie om dit te doen?
  - Wat is je studie?
- *Kun je iets vertellen over de wijk?*
  - In welke straat woon je?
  - Wat vind je van de wijk?
  - Hoe lang woon je al in de wijk/stad?

Activiteiten

- Wat zijn de favoriete activiteiten?
- Zijn de activiteiten op meerdere doelgroepen gericht?
- Welke factoren zijn bepalend voor deelname? Welke factoren zijn belemmerend?
- Bereik je in voldoende mate verschillende doelgroepen?
- Welke activiteiten worden er door studentenvrijwilligers georganiseerd?
- Wanneer worden activiteiten georganiseerd?
- Is het bekend welke activiteiten er worden georganiseerd, en wanneer deze activiteiten worden georganiseerd?
- Hoe is het contact met de studenten/Stadjers/begeleiders?
- Is het contact gedurende het project veranderd?
- Is er ook contact buiten het project om?

Samenhang

- *Kun je iets vertellen over het contact met de betrokkenen bij het project?*
  - Hoe is het contact tussen de studenten/Stadjers/begeleiders?
  - Komen mensen eerder en intensiever in contact met buurtbewoners?
  - Heeft u door deelname aan activiteiten andere contacten gelegd in de wijk?
  - Dragen de activiteiten van de studenten bij aan positieve verbindingen in de wijk?
  - Is het contact gedurende het project veranderd?

Belang studentenvrijwilligers

- In welke mate zorgen studenten ervoor dat er contact is tussen buurtbewoners?
- Wat is naar uw mening de rol en functie van de studenten?

Effect

- Wat voor effect denkt u dat het project heeft op de relatie tussen betrokkenen?
  - Afname vooroordelen?
  - Ervaring overlast?
  - Positief/negatief?
- Is de studenteninzet van toegevoegde waarde voor de samenhang?
- Wat zou u er van vinden als het project zou stoppen?

Afsluitend

- Kunt u uw mening over het studenteninzet project kort samenvatten?
- Heeft u verder nog wat toe te voegen of opmerkingen over het interview?
- Heeft u nog vragen over het interview?